

zbor, kateri se je posvetoval o razširjenju deželnozborskega zastopa o kmetiskih razmerah, narodnem šolstvu, slovenskem uradnem jeziku ter na podlagi sklepov sestavil peticijo do cesarja in vlade in poslal posebno poslanstvo na Dunaj.

Kranjsko poslanstvo so prijazno sprejeli na Dunaju ter mu obljubili, da se kolikor mogoče ustreže izraženim željam. Tedaj so tudi prišla na Dunaj češka in hrvatska poslanstva. Tajnik dunajskega društva „Slovenije“ je sestavil poziv na Slovence, katerega so tudi podpisali člani hrvatskega in češkega poslanstva. Dr. Bleiweis je v slovesni avdijenciji pri nadvojvodi Ivanu tudi izrekel upanje, da se ustanovi zedinjena Slovenija. Nadvojvoda Ivan je odobril to misel s pridržkom, da se tudi nekranjski Slovenci izrečejo za zedinjenje. Razposlala se je v slovenske kraje v podpis nova peticija, v kateri se je zahtevala zedinjena Slovenija, enakopravnost slovenščine v šoli in uradu in neodvisnost Avstrije od Frankfurta. Zraven dunajske „Slovenije“ je tudi graška „Slovenija“ se potegovala za narodni program. V tem pa je prišla dné 25. mal. travna ustava, ki ni uresničila slovenskih želj. Hrvatski deželni zbor pa se je trudil za združenje Hrvatov in Slovencev, Jelačić pa je tudi slovenske zastopnike vabil k zborovanju. Tako je prišel v imenu štajerskih Slovencev dr. Štefan Kočever v hrvatski deželni zbor.

(Dalje prih.)

K šolski higijeni.

(Drd. Iv. Borštnik.)

IV.

De manj važna kot postranljivost je kratkovidnost in sicer ona, katera je pridobljena v šoli, tako imenovana šolska kratkovidnost ali šolska miopija.

Ako hočemo kako stvar dobro videti, mora nastati podoba od te stvari na mrežnici ali retini, najbolj notranji plasti očesnega jabolka in od tu preide utis na možgane, kjer se zavemo gledane stvari. Če bi bila tedaj mrežnica na kak način pokvarjena, ali živec na kakem mestu pretrgan ali pa tako bolan, da ne bi mogel utisa voditi naprej do možgan, če bi bili nazadnje možgani bolni in nesposobni sprejemati utise vida, je jasno, da ne bi videli. Ravno tako slabo je z našim vidom, če roženica ni prozorna ali če je leča kalna ali če je sploh kaj takega pred retino, kar more braniti žarkom pristop do retine. Tudi to se zgodi dostikrat. Mogoče je pa tudi, da ni ne eno, ne drugo in vendar ja vid slab. Treba je namreč pomisliti, da vidimo

kako stvar le takrat natančno, če njena podoba pada po optičnih postavah natanko na mrežnico, ne spredaj ne zadaj.

Tako oko imenujemo normalno-vidno ali emetropično. Ker pa mora žival zdaj blizu in zdaj zopet daleč gledati, je leča tako ustvarjena, da se lahko v svoji debelosti spreminja in žarke bolj ali manj lomi, kakor to zahtevajo fizične postave. V starosti pa, ko cel život odreveni, ko ga začnejo zapuščati razne zmožnosti, izgubi tudi leča to prožnost in zato vidimo pri starih ljudeh, da knjige pri branji ne morejo imeti preveč blizu i. t. d. Mogoče je pa tudi, da podoba pada pred mrežnico ali pa za njo, in sicer si pri navadnem očesu to tako lahko predstavljamo, da je leča v prvem slučaju bolj debela ali pa da iz drugega vzroka žarke bolj lomi kot pri emetropičnem očesu. Tako oko imenujemo miopično ali kratkovidno; če pada jasna podoba predmeta za mrežnico, imenujemo oko dalekovidno ali hipermetropično.

Mogoče je pa tudi, da ostane tisti činitelj, in to je v prvi vrsti leča, ki lomi žarke tako, da pade jasna podoba na mrežnico, normalen; a ker je oko prekratko v svoji osi, pade jasna podoba v tem prekratkem očesu za mrežnico, tako, da je uspeh isti, kot da je oko hipermetropično. Na sličen način postane oko lahko miopično, če se oko v svoji osi podaljša; tu pada jasna podoba pred mrežico vključno temu, da leča žarkov preveč ne lomi, in podoba na mrežici je potem nejasna, zamazana; tako oko vidi tedaj slabo in tako oko je podoba omenjene šolske miopije; kakor pri navadni kratkovidnosti, je tudi tu nemogoče jasno gledati preveč oddaljene predmete in te je treba tedaj bliže k očesu prinesti (knjigo i. t. d.).

Ker je tedaj vzrok te šolske miopije podaljšanje očesa v svoji osi, vprašajmo se, kaj je vzrok temu podaljšanju? Najprej pa si ogledajmo površno oko, v kolikor nam je to potrebno; ostalo si prihranimo za poznejši članek. Če vzamemo od mesarja volovsko oko in ga spredaj ranimo na rožnici in stisnemo, nam pade iz njega v roko najprej mala, lesketajoča „leča“ in za njo bolj ali manj tekoča in žolčasta tvarina, tako zvano stekleno telo (*corpus vitreum*) in med prsti nam ostane prazen meh, sama vreča. In vendar je ravno v tej vreči na notranji strani razprežen očesnega živca konec, tako zvana mrežnica ali retina, ki je sicer komaj par mikrov (1 mikron = $\frac{1}{10}$ mm) debela, a ima vendar deset plastij, natanko ločenih pod drobnogledom. Zunaj je mrežnica krog in krog zavita v odejo, katere naloga je rediti mrežnico in jo preskrbljevati s krvjo. Ta ima tudi tri plasti obstoječ iz gosto naloženih, debelejših in tanjših žilic, in kraj tega preskrbuje ta notranjost očesa z barvilom ali pigmentom, tako kot vemo, da so optični instrumenti znotraj namazani s črno barvo. (Dalje priti.)